

Ірина Глазкова, Наталя Фалько, Олена Хоменко, Світлана Хатунцева, Наталія Рула, Анжеліка Шульженко, Володимир Татарін

Бар'єри в онлайн-освіті для переміщених університетів: Думки викладачів і студентів

Актуальність дослідження полягає в зростаючому переході переміщених університетів до онлайн-освіти через пов'язані з війною виклики. Мета – виявити бар'єри, з якими стикаються викладачі та студенти в таких закладах, і запропонувати стратегії для створення безбар'єрного освітнього середовища. У дослідженні використовується метод опитування, за допомогою якого аналізуються відповіді 224 студентів і 71 викладача переміщеного українського університету.

Результати вказують на суттєві економічні перешкоди: 79 % студентів повідомили про фінансові труднощі, які впливають на доступ до стабільного інтернету, сучасних пристроїв і основних ресурсів. 79 % студентів зазначили віртуальну ізоляцію як проблему в підтримці соціальних зв'язків, тоді як 78 % вказали на зниження мотивації, що характеризується домінуванням мотивів уникнення. Викладачі повідомили про психологічний стрес (85,6 %), зокрема тривогу (75 %), тремор (54 %) і порушення сну (45 %). Були також помітними організаційні бар'єри, такі як адаптація практичних курсів до онлайн-формату та збільшення робочого навантаження через асинхронне навчання.

Ці висновки підкреслюють необхідність розробити цілеспрямовані стратегії для усунення перешкод і сприяння інклюзивності й ефективності онлайн-освіти. Для подолання цих проблем вирішальне значення має комплексний підхід, що поєднує інституційні, педагогічні та політичні заходи.

Ключові слова: мотивація, ізоляція, цифровий розрив, психологічний стрес, інклюзивність

Класифікація JEL: I21, I23, J24

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.